

Statistiek bepaalt zendingsbeleid niet

Zendingsstatistieken kunnen ons volgens Jaap Haasnoot helpen bij het kijken naar wat God aan het doen is in deze wereld. Niet meer, maar ook niet minder. In de woorden van de Ugandese kerkleider Niringiye: „Bij zending gaat het niet in de eerste plaats om wat wij doen. Zending is een reis waarop we ontdekken wat God aan het doen is.”

VRIJPLAATS

door Jaap Haasnoot

Er zijn zo'n 1,3 miljoen christenmigranten in Nederland en alleen al in Rotterdam meer dan honderd gemeenten van niet-westerse oorsprong. Deze en andere getallen kwamen kort geleden aan de orde op een conferentie over de gewijzigde situatie in de wereldkerk, georganiseerd door de Nederlandse Zendingsraad en de Evangelische Zendingen Alliantie (*Neder-*

lands Dagblad 27 september). Om te laten zien dat er nu méér niet-westerse dan westerse christenen op de wereld zijn, hebben we statistieken en cijfers nodig.

De relatie tussen zending en cijfers is echter ook spannend en soms zelfs gespannen. Want getallen vragen om interpretatie. In de praktijk kan men veel kanten op met statistische gegevens. Het is dan ook niet voor niets dat het boekje *How to lie with statistics* (Hoe te liegen met statistieken) uit 1954 nog steeds wordt herdrukt. Zullen we de cijfers dan maar vergeten als het gaat om 'geestelijk werk' of kunnen we er toch ons voordeel mee doen?

Het zendingstijdschrift *International Bulletin of Missionary Research* laat elk jaar zien hoe het getalsmatige plaatje van wereldzending eruit ziet. Dat plaatje heeft veel weg van een impressionistisch olieverfschilderij. Het is geen foto die tot op de pixel nauwkeurig is. Dit heeft

te maken met de nauwkeurigheid van de getallen, maar vooral ook met de definitie van de verschillende categorieën. Wat is een bijvoorbeeld een 'kerklid'? Is dat iedereen die ingeschreven is bij een kerk of zijn dat alleen degenen die gedoopt zijn? En zijn dat dan alleen volwassenen of ook kinderen? De definitie van zendingswerker is ook niet altijd gelijk. Verschillende denominaties maken verschillende keuzes. Ondanks deze beperkingen geven de tabellen toch een bepaalde richting aan, helemaal als we de cijfers over een bepaalde tijdsperiode kunnen vergelijken.

Paradox

In de zendingsopdracht gaat het onder andere over verkondigen en dopen. Als we de voortgang daarvan meten, dan zien we haast tegenstrijdige conclusies. Het aantal doopleden van alle mogelijke christelijke denominaties was in 1800 bijna 200

miljoen. In 2007 is dat iets meer dan twee miljard, een vertienvoudiging. Dat lijkt geweldig, maar als we deze cijfers naar percentages omzetten, dan blijkt het percentage van 34 procent christenen op de wereldbevolking al sinds 1900 ongeveer gelijk te zijn. De verwachting is dat dit percentage tot 2025 stabiel zal blijven. Geen sprake van groei dus.

Kijken we naar het verkondigen, dan zien we dat 72 procent van de wereldbevolking (bijna vijf miljard mensen) toegang heeft tot het evangelie. In 1800 was dat nog maar 25 procent. Dat is een enorme vooruitgang. Maar ook hier zien we de paradox om de hoek komen. In 1800 hadden zo'n 675 miljoen mensen het evangelie nooit gehoord, in 1900 waren dat er bijna 880 miljoen, in 1970 meer dan 1,6 miljard en nu in 2007 ruim 1,8 miljard! Dat zijn enorme aantallen mensen die niet de gelegenheid hebben gehad het evangelie te horen. Met déze cijfers voor ogen is er

alleen maar sprake van achteruitgang.

Deze - paradoxale - conclusies laten zien dat we ons niet te snel rijk moeten rekenen. Het is ook niet nodig om op grond van cijfers alléén de zendingsstrategie radicaal te veranderen. Het is belangrijk ontwikkelingen te volgen en beleid daarop af te stemmen. Het maakt verder nog verschil of we statistieken gebruiken over de wereldsituatie (zoals in dit artikel) of over een specifiek land of gebied. Deze laatste cijfers zijn veel gemakkelijker te interpreteren en te controleren. Dit soort gegevens zullen wel degelijk invloed moeten uitoefenen op de strategie en het zendingsbeleid.

Statistieken mogen echter nooit allesbepalend worden. De Indiër Joseph D'souza waarschuwt: „Werkers in de niet-westerse wereld maken een ongekende groei van het Koninkrijk van God mee. Het is dan toch helemaal

niet nodig om getallen te noemen die niet bewezen kunnen worden? Omdat donoren snelle resultaten willen zien, gaan niet-westerse werkers nogal eens 'kort door de bocht'. Daarmee wordt het evangelie van het Koninkrijk ongeloofwaardig. Het draait dan alleen om snelle beslissingen, overhaast dopen en veel publiciteit.”

Apart

Er zijn nog meer getallen te noemen, bijvoorbeeld over zendingswerkers. Sommige cijfers zijn interessant, andere apart of zelfs vreemd. Een kleine opsomming (deze cijfers zijn van 2005). De Rooms-Katholieke Kerk én de leden van de World Evangelical Alliance (wereldbond van Evangelische Allianties) scoren het hoogst met elk meer dan honderdduizend uitgezonden werkers. Van de landen die zendelingen uitzenden, staat Nederland met 10.800 werkers op de tiende plaats. Dit getal laat zien dat men wel heel 'inclusief' telt. Alles wat maar enigszins het etiket 'christelijk' kan dragen, is hierin meegenomen. Ter vergelijking: via EZA-deelnemers zijn naar schatting zo'n vijftienhonderd werkers uitgezonden. We zien verder dat een aantal typisch 'rooms-katholieke landen' sterk vertegenwoordigd zijn: Italië, Spanje en Frankrijk (elk meer dan dertigduizend werkers). Ook Brazilië (21.100) en Zuid-Korea (15.800) komen in de top tien voor en daarmee zien we dat zending al lang geen exclusief westerse aangelegenheid meer is.

Van de 443.000 werkers die buiten het eigen land werken, is 45 procent vrouw en 55 procent man. Honderddertigduizend zendelingen werken al meer dan tien jaar in het buitenland. Vijf procent van de zendelingen verlaat het veld voortijdig. Los hiervan is het aantal kortetermijn werkers (tot één jaar) 410.000. Er schijnen ook 'vakantie-evangelisten' te bestaan! Mensen die tijdens hun vakantie evangeliseren, dat zijn er een half miljoen. Hoopgevend is dat 468 miljoen christenen wereldwijd zending actief ondersteunen met geld en met gebed.

Jaap Haasnoot is beleidsmedewerker bij de Evangelische Zendingen Alliantie (EZA).